

[Valdemar Sørensen.]

mulige af de smaa Lejligheder bygget til en saadan Husleje, som den almindelige Befolkning i Hovedstaden overhovedet ikke kan betale. Dette Forhold har efterhaanden tilspidset sig i den Grad, at paa Frederiksberg er der for Tiden faktisk Bolignød med Hensyn til Lejligheder paa 600—700 Kr. aarlig Husleje, og den demokratiske Opposition i Kommunalbestyrelsen kan kun ved forbitret Kamp med Flertallet aabne Adgang til et — alt for ringe — Byggeri af saadanne Lejligheder.

Saaledes er den øjeblikkelige Tilstand, og den har ført til en Sortering af Befolkningen, hvorved den økonomiske Standard Tid efter anden er bragt saa højt op over den københavnske, at det har været muligt at holde Skatten langt under Københavns og samtidig foretage betydelige kommunale Kapitalopsamlinger. I 1922—23 var Skatteforskellen endnu kun ringe: 90 pCt. af Grundbeløbet paa Frederiksberg mod de fulde 100 pCt. i København; og Frederiksberg Kommune havde dengang kun en Formue paa godt 13 Mill. Kr. Fem Aar efter, i 1927—28, laa Københavns Skat stadig paa de 100 pCt., medens Frederiksbergs var sænket til 70 pCt. af Grundbeløbet, og Kapitalopsamlingerne var vokset til 36½ Mill. Kr. Endnu fem Aar senere, i 1932—33, hvor København fortsat maa opkræve sin Skat med 100 pCt. af Grundbeløbet, er Frederiksbergs nedsat til 55 pCt., og der forefindes paa Regnskabet Kapitalopsamlinger paa godt 52 Mill. Kr. I dette Tiaar er den frederiksbergske Skat saaledes omtrent halveret og Kapitalopsamlingen er firedoblet.

Som Medlem af Frederiksbergs Kommunalbestyrelse burde jeg være tilfreds med de skattemæssige Vilkaar, Kommunen kan byde sine Beboere, og med det straalende formuemæssige Resultat. Men jeg kan ikke nægte, at begge Dele forekommer mig lidt foruroligere. Der er først det, at Skattelettelsen, saa langt fra kommer alle Kommunens Skatteydere til gode; for de fleste af dem opsluges den nemlig efterhaanden af den store Husleje i de Nybygninger; det konservative Flertal tillader Opførelsen af, og af den Huslejestigning i de ældre Ejendomme, der nødvendigvis følger med den kunstige Fastholdelse af Mangelen paa mindre Lejligheder. I langt overvejende og i stigende Grad er Skattelettelsen saaledes et Privilegium for de større og for de største Indtægter, og fra et demokratisk Synspunkt paatrænger sig

derfor det Spørgsmaal: Hvilket berettiget samfundsmæssigt Ærinde har en saadan Fordyrelse af Befolkningens Boligforhold egentlig i den kommunale Husholdning, naar den kun skyldes partipolitiske Grunde, blot giver en betydelig Skattelettelse til en lille Kreds af Skatteydere og endelig er blevet en Fare for Kommunens Selvstændighed ved de modvillige Følelser, den med Grund har vakt til Live i den store Moderkommune?

Jeg har dvælet en Del ved disse frederiksbergske Forhold, fordi jeg efter 30 Aars Erfaring mener at kende dem nogenlunde til Bunds, men uden at have noget Kendskab til Gentofte Kommunes Historie kan jeg ikke tvivle om, at den er forløbet efter tilnærmelsesvis de samme Linier som Frederiksbergs. I hvert Fald ved jeg, at ogsaa der har Kommunestyret taget Bebyggelsespolitikken saadan i Brug, at det paa Grund af Byggereglementer og Servitutter faktisk nu er ugørligt at opføre mindre Lejligheder til en overkommelig Pris for den store Befolkning. Gentofte er under et lignende politisk betonet Styre som Frederiksberg blevet en Kommune af endnu mere eksklusivt socialt Tilsnit end denne. Skatteprocenten er saa lav, at Gentofte ikke alene virker som Skattely over for København; men ogsaa mere og mere over for Frederiksberg. Der som paa Frederiksberg er Forholdet desuden det, at den mindre bemidlede Befolkningsdel ikke deltager i Fornøjelsen ved en lav Skat. Almindelige Arbejder- eller Tjenestemandsinde tægter beskattes efter den derværende Skatteordning, saa vidt jeg kan skønne, højere i Gentofte end i København.

Søger man et Billede af, hvilken indbyrdes skattemæssig Forskel den historiske og politiske Udvikling har skabt i de tre Kommuner, giver det foreliggende Materiale i Kommissionsbetænkningen det i tre klare Tal: beregnet efter den samme Skatteskala, nemlig den københavnske, giver Indkomstskatten i København 65 Kr. pr. Indbygger, paa Frederiksberg omtrent det dobbelte, 122 Kr., og i Gentofte næsten det tredobbelte, 190 Kr. Den højtærede Indenrigsministers Forgænger i 1857 kaldte Forslaget om Frederiksbergs Selvstændighed for et Palliativ, eller foreløbig Udvej. Tiden har vist, hvad Københavns to største Datterkommuner har bragt ud af Selvstændigheden, det bliver nu den højtærede Minsters Opgave og Fortjeneste at ophæve dets Misforhold i Skatteforholdene og derved fjerne den voksende Fare, som dets Tilstedeværelse og